

Історія француза та французенки

Петро Рух

"Настає день, коли в юній дівчині прокидається жінка. Їй кортить присудити, нарешті, комусь найвищу оцінку. Ця найвища оцінка не вміщується більше в її серці. І тут з'являється перший зустрічний імбецил. І такі завжди гострі очі вперше обманюються і бачать замість нього чарівну картинку. Якщо імбецил прочитав вірш, вони бачать в ньому поета. І її серце, цей дикий сад, віддається йому — тому, кому потрібно геть інше. І імбецил веде принцесу в рабство". (Антуан де Сент-Екзюпері "Планета людей")

Це так виразно описане Сент-Екзюпері явище я спостерігав навколо себе все своє життя і завжди засмучувався через нього. Звісно, я розумію, що все відбувається з кожним згідно з його кармою і що в жіночому тілі людина отримує від чоловіків наслідки того, як вона поводитися з жінками у своєму попередньому втіленні, коли мала тіло чоловіка. Це бачення механізмів життя значно допомагає мені приймати реальність і не впадати в розпач, коли я буваю свідком того, як чергова казкова дика троянда з мого оточення, якій я бажаю щастя, а не розчарування в житті, потрапляє в рабство до імбецила, як висловився мій улюблений класик.

Але я все одно співчуваю жінкам, переймаюся за них і дуже радію, коли бачу, що їм вдається уникати цієї пастки. Або з неї вирватися, що особливо важко, коли на руках у жінки маленькі діти, дбання про яких не дає можливості заробляти гроші, тобто бути фінансово незалежною. А вирвавшись, зустріти-таки того, хто дійсно заслуговує на її найвищу оцінку і на її серце. Ця моя розповідь — про останній з перелічених мною випадків.

Ми, французи, вважаємося легковажними в стосунках. Про наших чоловіків ходять анекдоти як про завзятих спокусників, а про жінок як про шльондр, що падають в ліжку з першим, хто їм підморгне. Хоча диму без вогню не буває і ми дійсно менш скуті релігійними засадами, ніж італійці та іспанці, і набагато більш темпераментні, ніж німці та англійці, але, як на мене, все це такий самий міф, як і те, що ми — жабники (наприклад, ані я, ані мої родичі та друзі, ніколи в житті не їли ніяких жаб). Як на мене, ми не легковажні, а залюбліві.

Ізабель — моя кузина. І я дуже люблю її з дитинства. Я старший від неї на три роки, і солодка дружба з нею компенсувала мені брак рідної сестрички, про яку я мріяв. Коли батьки питали мене, про який подарунок на День народження я мрію, я завжди відповідав: "Про народження сестрички". Та я його так і не дочекався.

Ізабель каже, що Ален був дивовижно чудовим хлопцем, коли залицявся до неї, і тільки потім став перетворюватися на нечутливого егоїста, який просто використовував її для своєї насолоди та упивався своєю владою над нею. Але я з самого початку

висловив свій діагноз того, що відбувалося з моєю кузиною, цією цитатою з Антуана де Сент-Екзюпері. Я казав їй про це ще тоді, коли вона тільки почала зустрічатися з Аленом. Але через це Ізабель лише сприйняла мене як ворога її коханого, її кохання, а значить, і її самої та докоряла мені:

— Ти ревнуєш, Франсуа! Ти просто тупо ревнуєш, бо тепер, коли ти телефонуєш мені, очікуючи, що я, як завжди, теревенитиму з тобою годинами, ти ніколи не можеш мені додзвонитися, бо я вишу на телефоні з Аленом, а коли кличеш мене поїхати в вихідні на природу, дізнаєшся, що мої вихідні тепер належать моєму коханому! — роздратовано кричала вона, коли я вчергове цитував їй Сент-Екзюпері.

А я просто бажав Ізабель щастя і шкодував, що не можу захистити її від болю, який вона переживатиме після краху її ілюзій. Я думав про те, що буде гіршим для її діточок, коли вони народяться: жити без батька чи жити в повній родині, в якій немає щастя. І всі ці думки сильно засмучували мене.

Усе сталося саме так, як я передбачав. Ізабель утекла від Алена з двома маленькими донечками і, плачучи на моєму плечі, півночі пошепки, щоб не розбудити дівчаток, яких ми поклали спати, розповідала мені, наскільки я був завжди правий і як сильно вона помилялася.

— Даруй мені, Франсуа, будь ласка. Я не вірила тобі, я лаяла тебе, докоряла тобі абичим. Бо була дурепою. Коли мої батьки сказали мені: "Ален тобі не пара. Він — погана людина. Ми ростили тебе не для того, щоб потім оплакувати твою гірку долю. Обираючи Алена, ти зрікаєшся нас. Тож не розраховуй, що після твого непослуху ми приймемо тебе назад, коли ти приповзеш, рятуючися від свого клятого кохання", — я сподівалася, що хоч ти мене зрозумієш і підтримуєш. І коли виявилось, що ти теж проти Алена, це було для мене найболісніше. Але тепер я шкодую, що чомусь осліпла тоді та не бачила очевидного і що створила собі красиву ілюзію, яка мала рано чи пізно розсіпатися.

Я тоді вже півтора року жив у Парижі, бо знайшов тут хорошу роботу. Квартира, яку я знімав, не була розрахована на чотирьох, але єдина її кімната цілком була здатна задовольнити жінку з двома маленькими дочками, а мене влаштовувала вітальня. Цей сучий син Ален під різними приводами все відтягував та відтягував укладення шлюбу з Ізабель, тож вона офіційно так і не стала його дружиною і не могла тепер добитися від нього аліментів. Беатріс ще не було рочку, а Французії недавно виповнилося два. Єдиним доходом Ізабель була соціальна допомога на дітей. Тож добре, що в мене була зарплата, що якраз могла покрити потреби моєї кухні, моїх небожат і мене.

— Франсуа, ти завжди був моїм найближчим другом. Ти завжди був для мене взірцем чоловіка. Мабуть, саме через це я очікувала від усіх чоловіків, що вони, хай не настільки бездоганні, як ти, але ж хоч приблизно схожі на тебе. Тож коли я зустріла Алена, я думала, що він також такий, як ти, тільки ще й красунчик, який кохає мене до нестями. Коли я вперше завагітніла, я мріяла про синочка і, звісно, хотіла назвати його Франсуа. А коли дізналася, що в мені дівчинка, то вирішила, що її ім'я буде Франсуазонька. Я просто хочу тобі сказати, що, хоч мені не пощастило з чоловіком,

мені пощастило набагато більше, ніж іншим жінкам, бо в мене є ти, — якось сказала мені Ізабель.

— А мені пощастило мати таких чарівних кузину й небожат, — відповів я і всіх їх поцьомав.

Так ми прожили рік. За два з половиною роки я встиг здобути в Парижі кілька добрих друзів. Найближчі стосунки в мене склалися з колегою, який працював в одному зі мною відділі. Його ім'я було Жан. Він був дуже хорошою людиною, але доля в нього була нещасливою.

Жан кохав свою університетську однокурсницю на ім'я Дебора, а вона кохала його. У них була домовленість з батьками, що ті поблагословлять їхній шлюб, коли Жан закінчить університет і знайде хорошу роботу. Так все і сталося. Вони одружилися і жили дуже-дуже щасливо. Єдиною проблемою в них було те, що Дебора не могла народити дитину. Кілька років подружжя витратило на спроби вилікувати її безплідність, але все було марно.

Тоді вони вирішили, що візьмуть дитину з притулку. Вони хотіли в дочерити дівчинку і побачили в притулку одну сирітку, яка відразу спала їм обом до серця. Коли їм сказали, що у дівчинки є молодша сестричка, яку теж бажано в дочерити разом з нею, щоб не розлучати сестер, Жан з Деборою дуже зраділи. Поки подружжя проходило офіційні процедури, які передують процесу в дочеріння, весь свій вільний час воно витрачало в притулку, проводячи його з дівчатками.

А потім Дебора загинула внаслідок нещасного випадку. Жан ніколи не казав мені, що то був за нещасний випадок. Після її смерті він продовжував відвідувати дівчаток, допоки їх не в дочерили якісь багатодітні євангелісти. З того часу пройшло вже багато років, а Жан все ще тужив за Деборою й уникав стосунків з жінками.

Одного разу я радився на роботі з Жаном стосовно наших професійних справ, дивлячися йому в обличчя. Раптом його погляд спрямувався на якийсь об'єкт за моєю спиною, він здригнувся і беззвучно, але з чіткою артикуляцією скрикнув: "Дебора!!!" Зазвичай стримана міміка Жана за кілька митей розповіла мені все про його почуття: він усвідомив, що бачить не Дебору, але переживав неймовірно глибоке потрясіння, а його очі стали вологими від сліз, які він намагався всіма силами приховати. Я обернувся і побачив Ізабель разом із Франсуазою та Беатріс, які давно збиралися подивитися, де та як я працюю, і от врешті зайшли мене відвідати.

Я перецьомався з усіма моїми дівчатами і представив їх Жану, а Жана їм. Я був дуже зайнятий, тож зміг приділити гостям лише декілька хвилин, після чого вони пішли собі далі. Весь цей час Жан стояв, мов зачарований. Коли мої прекрасні родички залишила приміщення, я підійшов до нього, обійняв і сказав:

— Жане, ми з тобою друзі. Скажи мені, будь ласка, що з тобою сталося.

— Коли твоя кузина, що так схожа на Дебору, зайшла з двома дівчатками такого самого віку, в якому були тоді ті сестри, котрих ми з нею мріяли в дочерити, мені на мить здалося, що я бачу саме їх трьох. І досі не можу оговтатися від цього враження, — відповів Жан і, буди більше не в змозі стримуватися, розридався.

— Любий Жане! Любий Жане! — тільки й міг повторювати я, розчулившись і обіймаючи друга за сильні, мужні плечі.

У вихідні я зібрався повезти трьох своїх дівчаток на відпочинок. Напередодні я сказав Жану:

— Жане, завтра з родичками я їду на озеро Сен-Манде, те, що у Венсенському лісі. У машині є вільне місце. Ізабель весь тиждень розпитувала мене про тебе. Схоже, що ти їй дуже сподобався. Приєднуйся до нас.

Жан просяяв і погодився. А Ізабель я того ж вечора розповів історію Жана, розказав, як на нього вплинув її візит до нашого офісу і сказав, що він дуже хоче ближче познайомитися з нею та її дочками, через що я запросив його разом з нами до озера Сен-Манде. Ізабель обійняла мене і сказала:

— Якби я закохувалася лише в тих чоловіків, що ти мені рекомендуєш, в моєму житті не було б тих драматичних подій, які в ньому були.

— Жан — перший чоловік, якого я тобі рекомендую, — відповів я. — І я не знаю, чи вразила б ти його так, якби в тебе не було твоїх дочок. Тож, мабуть, лише таким тернистим шляхом тобі судилося прийти до щастя, яке на тебе чекає. Ти ж хочеш присудити Жану найвищий бал?

— Мені здавалося, що я добре знаю Алена, але я помилилася, віддавши йому своє серце. А Жана я знаю лише за твоїми розповідями, та впевнена, що не помилюся, присудивши йому найвищий бал, — вдячно усміхнулась Ізабель.

Якби хтось побачив француза і французенку, які кохалися наступної ночі лише через кілька годин після того, як уперше перекинулися парою фраз у моїй машині, він укріпився б у своєму переконанні, що французи легковажні в стосунках, і ще завзятіше розповідав би про наших чоловіків анекдоти як про спокусників, а про наших жінок як про шльондр, що падають в ліжку з першим, хто їм підморгне. Але це все маячня. Я впевнений, що ці француз і французенка були подружжям упродовж багатьох своїх утілень і просто знов зустрілися в цьому. Бо, вже багато років спостерігаючи за їхнім подружнім життям у цьому втіленні, я зробив висновок, що такі стосунки неможливо побудувати за кілька років, що таке кохання викарбовувалося тисячоріччями.

Тепер у мене четверо небожат — моя кузина народила від свого чоловіка двох синочків: Франсуа й Жана. А ще вона знайомить мене з дівчатами, яких дуже добре знає і про яких впевнена, що вони гідні мене. Бо їй кортить скоріше побачити мене теж одруженим, побачити мене батьком. Вона не має сумніву, що я буду радий опікуватися щастям будь-якої з них так само, як я усе життя опікувався її щастям, і любитиму діточок, які в нас народяться, так само, як я люблю своїх небожат. Я теж не маю в цьому сумнівів, а до того ж відчуваю тепер потребу мати у своєму житті інші об'єкти опіки, ніж моя кузина та її діти, бо ними тепер досконало опікується Жан. Але в жодній з тих дівчат, з якими познайомила мене Ізабель, я поки що не впізнав своєї половинки, якій у минулому втіленні вкотре пообіцяв, що вічно буду її чоловіком.